

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 5. 12. 2012
COM(2012) 729 final

2012/0351 (NLE)

Návrh

ODPORÚČANIE RADY

o zavedení systému záruk pre mladých

{SWD(2012) 409 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

Vysoká a neustále sa zvyšujúca miera nezamestnanosti mladých ľudí má dramatický dopad na naše ekonomiky, naše spoločnosti i na samotných ľudí.

Miera nezamestnanosti mladých ľudí v EÚ dosiahla vysokú úroveň 22,7 % (tretí štvrt'rok 2012), čo je dvakrát viac ako u dospelých¹, pričom pohľad do budúcnosti nesvedčí o zvrátení tohto trendu. Okolo 5,5 milióna mladých ľudí je nezamestnaných a viac ako 7,5 milióna mladých ľudí vo veku do 25 rokov v súčasnosti nie je zamestnaných ani zapojených do procesu vzdelávania alebo odbornej prípravy (tzv. NEET).

No i bez ohľadu na bezprostredné účinky krízy, a dokonca i pri nižších mierach, sú nezamestnanosť a neaktivita mládeže veľmi drahé a negatívne ovplyvňujú spoločnosť. Dnes sú finančne náročné z hľadiska vyplácania dávok i z hľadiska ušlých príjmov a daní, no v budúcnosti budú rovnako drahé, pretože môžu mať odradzujúci účinok s dlhodobým negatívnym dopadom na budúcu výšku príjmov, budúce riziká nezamestnanosti, zdravotný stav, dobré životné podmienky a dôchodkové rezervy. Európa si nemôže dovoliť plyvať svojím talentom a svojou budúcnosťou.

O potrebe prijať opatrenia a podporiť mladých ľudí pri ich prechode zo školy do zamestnania sa vedelo už v období pred krízou. V roku 2005 sa Rada v kontexte usmernení politiky zamestnanosti (2005 – 2008) dohodla, že politiky by mali zabezpečiť, aby sa „každej nezamestnanej osobe ponúkol nový začiatok skôr, ako u mladých ľudí uplynie 6 mesiacov bez práce“. V roku 2008 Rada znížila toto obdobie na „najviac 4 mesiace“ v prípade mladých ľudí, ktorí skončili školu.

Keďže do roku 2010 stále nedošlo k realizácii tohto opatrenia v celej EÚ, tak Európsky parlament (EP), ako aj Európske fórum mládeže sa dôrazne zasadzovali za zriadenie záruk pre mladých na úrovni EÚ.

V rámci stratégie Európa 2020 a jej hlavnej iniciatívy „Mládež v pohybe“ Komisia vyzvala členské štáty, aby zaručili, že do štyroch mesiacov od ukončenia školy budú všetci mladí ľudia buď v zamestnaní, v procese ďalšieho vzdelávania, alebo zapojení do aktívnych opatrení a aby im túto možnosť poskytl v rámci systému záruk pre mladých.

V rokoch 2011 a 2012 zazneli podobné výzvy opäť, najmä z Európskej rady, Európskeho parlamentu a Európskeho fóra mládeže, v praxi sa však nestretli s veľkým úspechom.

¹ Hlavné ukazovatele zisťovania stavu pracovných síl Eurostatom; za mladých ľudí sa považujú osoby mladšie ako 25, za dospelých staršie ako 25 rokov.

V balíku opatrení pre oblasť zamestnanosti z apríla 2012 Komisia oznámila, že do konca roka navrhne odporúčanie Rady o zavedení systému záruk pre mladých.

Dňa 29. júna 2012 Európska rada vyzvala členské štáty zvýšiť úsilie zamerané na rast zamestnanosti mladých ľudí tak, „aby do niekoľkých mesiacov od ukončenia štúdia dostali kvalitnú ponuku práce, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy alebo stáže“. Zároveň dospela k záveru, že tieto opatrenia môžu byť podporované Európskym sociálnym fondom (ESF) a že členské štáty by mali využiť možnosti financovania dočasných dotácií určených na prijímanie pracovníkov z tohto fondu.

V ročnom prieskume rastu 2013² Komisia zdôraznila skutočnosť, že by členské štáty mali mladým ľuďom zabezpečiť možnosti prechodu zo školy do zamestnania, mali by navrhnuť a realizovať systémy záruk pre mladých, kde by každá osoba mladšia ako 25 rokov dostala ponuku práce, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy alebo stáže do štyroch mesiacov od ukončenia formálneho vzdelania alebo od chvíle, keď prišla o zamestnanie. Takéto systémy môžu byť spolufinancované z Európskeho sociálneho fondu.

Komisia preto prichádza s návrhom na odporúčanie Rady s cieľom zabezpečiť, aby mladí ľudia dostali kvalitnú ponuku práce, ďalšieho vzdelávania, alebo odbornej prípravy do štyroch mesiacov od straty zamestnania alebo ukončenia formálneho vzdelania. V tomto návrhu je zároveň vymedzený spôsob, ako by sa mal systém záruk pre mladých zriadiť. V návrhu sú uvedené usmernenia zamerané na týchto šesť oblastí – vytvoriť silné partnerstvá so všetkými zúčastnenými stranami, zabezpečiť včasnú intervenciu a aktiváciu, aby sa mladí ľudia nedostali do kategórie NEET (ani zamestnaní, ani v procese vzdelávania či odbornej prípravy), prijať podporné opatrenia, ktoré umožnia integráciu do zamestnania, plne využívať finančné prostriedky EÚ na tento účel, hodnotiť a sústavne zlepšovať systém záruk pre mladých a urýchlene ho realizovať. V návrhu sa takisto uvádza, ako chce Komisia podporovať opatrenia členských štátov: rámec financovania EÚ, výmenu osvedčených postupov medzi členskými štátmi, monitorovanie činnosti členských štátov v rámci európskeho semestra a podporné činnosti zamerané na zvyšovanie informovanosti.

K návrhu je priložený pracovný dokument útvarov Komisie, ktorý ponúka viac podrobností o tom, čo tvorí systém záruk pre mladých, rieši otázky pomeru nákladov a výhod tohto systému a opisuje každú jednu zložku potrebnú na zaručenie úspechu systému záruk pre mladých. Okrem toho sú v prílohe k pracovnému dokumentu útvarov Komisie uvedené opatrenia na podporu zamestnanosti mládeže, ktoré sú už zavedené v 27 členských štátoch a v Chorvátsku, a opísané rozličné východiskové pozície týchto krajín na zavedenie plnohodnotného systému záruk pre mladých.

² COM(2012) 750 z 28. novembra 2012.

2. VÝSLEDKY KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

Dánske predsedníctvo zorganizovalo seminár o spôsoboch realizácie systému záruk pre mladých v rámci neformálneho stretnutia ministrov práce a sociálnych vecí, ktoré sa v dňoch 24. a 25. apríla 2012 konalo v Horsens. Na tomto stretnutí sa zdôraznilo, že politiky vzdelávania a odbornej prípravy by sa mali zjednotiť s politikami zamestnanosti, že úsilie by sa malo sústrediť na problematické skupiny, t. j. na tých, ktorým chýbajú kvalifikácie/stupne vzdelania, a že prístupy by sa mali prispôbiť situácii v jednotlivých krajinách a ich konkrétnym špecifickým problémom. Napokon sa podčiarkol význam podpory mladých ľudí, najmä tých najzraniteľnejších, zo strany verejných orgánov, pričom do tohto procesu by sa mali zapojiť aj samotní mladí ľudia a prijať povinnosti a vlastnú mieru zodpovednosti. Európsky sociálny fond bol uvedený ako potenciálny zdroj financovania, najmä vzhľadom na potrebu zaviesť úsporné opatrenia a opatrenia na fiškálnu konsolidáciu.

Ako súčasť výročného dotazníka zaslaného sieti verejných služieb zamestnanosti (VSZ) týkajúceho sa ich schopnosti adaptovať sa na krízu, bol do vydania z roku 2012, ktoré sa prvýkrát objavilo v januári, zaradený modul o opatreniach prijatých na riešenie nezamestnanosti mladých ľudí. Odpovede boli zohľadnené pri tvorbe pracovného dokumentu útvarov Komisie priloženého k tomuto návrhu.

V júni 2012 v rámci zasadnutí vedúcich VSZ v čase dánskeho predsedníctva, boli členovia siete požiadaní predložiť správu o vývojových trendoch od januára 2012, ktorá mala byť zameraná konkrétne na mladých ľudí.

Ako pokračovanie balíka opatrení v oblasti zamestnanosti sa v dňoch 19. – 20. júna 2012 diskutovalo so sociálnymi partnermi o možnosti prísť s iniciatívou zriadenia systému záruk pre mladých.

Na konferencii „Pracovné miesta pre Európu“³, ktorá sa v dňoch 6. – 7. septembra 2012 konala v Bruseli za účasti všetkých zainteresovaných strán vrátane sociálnych partnerov a mládežníckych organizácií, vyjadrila veľká väčšina prednášajúcich svoju podporu zriadeniu systému záruk pre mladých v celej EÚ, pretože mladí ľudia musia dostať právo na štart do života, zvlášť v časoch, ktoré sú také zložité ako tieto.

V septembri 2012 sa stretli zástupcovia Európskeho fóra mládeže a medziodvetvových organizácií sociálnych partnerov.

Iniciatíva záruk pre mladých sa ešte raz stala predmetom diskusií so sociálnymi partnermi, a to na zasadnutí Výboru pre sociálny dialóg, ktoré sa konalo 23. októbra 2012.

³ Ďalšie informácie nájdete na webovej adrese: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=88&eventsId=641>

3. PRÁVNE PRVKY NÁVRHU

Právny základ: Pre návrh zriadenia systému záruk pre mladých s ťažiskom v politikách zamestnanosti (Hlava IX ZFEÚ) predstavuje článok 292 ZFEÚ primeraný právny základ na prijatie odporúčania. Právomoc Únie, pokiaľ ide o politiky zamestnanosti, je vymedzená v hlave IX ZFEÚ, ktorá nestanovuje osobitný právny základ pre prijatie odporúčania. Zvlášť v článku 149 ZFEÚ sa píše len o „podporných opatreniach určených na podporu spolupráce medzi členskými štátmi a na podporu ich činnosti v oblasti zamestnanosti prostredníctvom iniciatív zameraných na rozvoj výmeny informácií a osvedčených postupov“, ktoré nie sú predmetom tohto odporúčania.

Subsidiarita a proporcionalita: Komisia, ako aj všetky členské štáty, sú veľmi znepokojené súčasnou situáciou mladých ľudí na trhu práce a jej sústavným zhoršovaním. Dramaticky vysoké miery nezamestnanosti mládeže ovplyvňujú celú Európu: náklady na ne budú vysoké tak dnes, ako aj v budúcnosti. Úspory dosiahnuté prostredníctvom systému záruk pre mladých presahujú rámec samotných úspor dosiahnutých v prípade výdavkov na sociálnu ochranu. Predchádzanie nezamestnanosti a úbytku zručností by viedlo k dlhodobým prínosom pre mladých ľudí a pre hospodárstvo vďaka nižšej nezamestnanosti v priebehu celého životného cyklu, vyšším príjmom (a teda aj vyšším príjmom z daní a príspevkov na sociálne zabezpečenie), ako aj vďaka nižšej miere sociálnych a zdravotných problémov⁴.

Keďže neboli dostatočne realizované viaceré politické výzvy tak od Rady, ako aj Európskeho parlamentu na zavedenie systému záruk pre mladých, je preto potrebné adresovať členským štátom toto odporúčanie. Skutočne, doteraz iba niekoľko členských štátov prijalo opatrenia na zriadenie komplexného systému záruk pre mladých.

Sprostredkovanie usmernení na úrovni EÚ k nástrojom, ktoré prispievajú k účinnému systému záruk pre mladých, umožní členským štátom čo najlepšie využiť kohézne fondy, najmä Európsky sociálny fond, s cieľom riešiť nezamestnanosť a neaktivitu mladých ľudí.

V návrhu je zohľadnená skutočnosť, že odlišnosť situácií v jednotlivých členských štátoch (prípadne na úrovni regiónov či miest) by mohla vyvolať rozdiely pri zavádzaní a ďalšej realizácii tohto systému.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Nevzťahuje sa

5. NEPOVINNÉ PRVKY

Nevzťahuje sa

⁴ Ďalšie informácie o pomere nákladov a výhod v súvislosti s realizáciou systému záruk pre mladých možno nájsť v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

Návrh

ODPORÚČANIE RADY

o zavedení systému záruk pre mladých

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

Keďže:

- (1) Investovať do ľudského kapitálu mladých Európanov dnes znamená získať dlhodobé výhody a prispieť k udržateľnému a inkluzívnemu hospodárskemu rastu. Európa bude schopná v plnej miere zužitkovať výhody aktívnej, inovatívnej a kvalifikovanej pracovnej sily a zároveň sa vyhne príliš vysokým nákladom na mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, nepokračujú v procese vzdelávania ani odbornej prípravy (tzv. „NEET“), pričom tieto náklady v súčasnosti dosahujú 1,2% HDP⁵.
- (2) Mladých ľudí zasiahla kríza obzvlášť výrazne. Sú zraniteľní, pretože prechádzajú rôznymi obdobiami života, chýba im odborná prax, niekedy aj adekvátne vzdelanie alebo odborná príprava, často krát sa na nich vzťahuje len obmedzená sociálna ochrana, majú obmedzený prístup k finančným zdrojom a čelia neistým pracovným podmienkam. U mladých žien je vyššia pravdepodobnosť, že dostanú nízke mzdy a neisté pracovné miesta, pričom mladým rodičom, zväčša mladým matkám, chýbajú adekvátne opatrenia na zabezpečenie primeranej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom. Okrem toho mnohí mladí ľudia sú zvlášť znevýhodňovaní, príp. vystavovaní diskriminácii. Preto je nevyhnutné prijať vhodné podporné opatrenia.
- (3) V celej Európe existuje 7,5 milióna NEET, čo predstavuje 12,9 % mladých Európanov (vo veku od 15 do 24 rokov). Mnohí z nich nedosiahli viac ako nižšie stredné vzdelanie, predčasne ukončili školskú dochádzku alebo odbornú prípravu, a často sú to migranti alebo ľudia zo znevýhodneného prostredia. Skratka „NEET“ zahŕňa rozličné podskupiny mladých ľudí s rôznorodými požiadavkami.
- (4) 30,1 % nezamestnaných ľudí do 25 rokov bolo nezamestnaných viac ako dvanásť mesiacov. Okrem toho si čoraz väčší počet mladých ľudí aktívne nehladá zamestnanie, čo môže spôsobiť, že zostanú bez štrukturálnej podpory, ktorá by ich pomohla vrátiť na trh práce. Z výskumu vyplýva, že nezamestnanosť mládeže môže mať trvalé následky ako napríklad vyššie riziko budúcej nezamestnanosti, nižšiu

⁵ Eurofound (2012) *NEETs – Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe (Mladí ľudia bez práce, vzdelávania a odbornej prípravy: charakteristika, náklady a politické riešenia v Európe)*, Úrad pre publikácie Európskej únie, Luxemburg.

úroveň budúcich zárobkov, stratu ľudského kapitálu, prenos chudoby z generácie na generáciu alebo nižšiu motiváciu založiť si rodinu, čo všetko prispieva k negatívnym demografickým trendom.

- (5) Pojem „záruky pre mladých“ sa v tomto prípade vzťahuje na skutočnosť, že mladí ľudia dostanú kvalitnú ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy alebo stáže v lehote štyroch mesiacov potom, čo prídu o prácu alebo ukončia formálne vzdelanie.
- (6) Záruky pre mladých prispievajú k naplneniu troch cieľov stratégie Európa 2020, a to dosiahnuť 75 % zamestnanosť u ľudí veku od 20 do 64 rokov, mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10 % a dostať aspoň 20 miliónov ľudí nad hranicu chudoby a sociálneho vylúčenia.
- (7) Usmernenia pre politiky zamestnanosti v členských štátoch⁶, najmä usmernenia 7 a 8, vyzývajú členské štáty, aby podporovali integráciu mladých ľudí do trhu práce a pomáhali im, najmä tým z kategórie NEET, v spolupráci so sociálnymi partnermi nájsť si prvé zamestnanie, pracovnú skúsenosť alebo ďalšie možnosti vzdelávania a odbornej prípravy vrátane učňovského vzdelávania, a aby rýchlo zasiahli v prípade, že mladí ľudia prídu o prácu.
- (8) Už v roku 2005 sa Rada v kontexte usmernení politík zamestnanosti⁷ (2005 – 2008) dohodla, že „v prípade mladých ľudí sa každej nezamestnanej osobe ponúkne nový začiatok pred uplynutím šiestich mesiacov bez práce“. V roku 2008⁸ Rada toto obdobie skrátila na „najviac štyri mesiace“ v prípade mladých ľudí, ktorí predčasne ukončia školskú dochádzku.
- (9) V roku 2010 vyzval Európsky parlament uznesením „Podpora prístupu mládeže na trh práce, posilnenie postavenia štážistov, stáží a odbornej prípravy“⁹ Európsku komisiu, členské štáty, sociálnych partnerov a ďalšie zúčastnené strany, aby podporili vnútroštátne politiky trhu práce, vzdelávania a odbornej prípravy systémom záruk pre mladých. Tým by sa každému mladému človeku v EÚ zaručilo právo získať ponuku na prácu, učňovské vzdelanie, dodatočnú odbornú prípravu alebo kombináciu zamestnania a odbornej prípravy najviac štyri mesiace od straty zamestnania.
- (10) Vo svojom oznámení z roku 2010 „Mládež v pohybe“ Komisia vyzvala členské štáty, aby zaviedli záruky pre mladých, ktorých realizácia je však doposiaľ len veľmi obmedzená. Toto odporúčanie zdôrazňuje a pripomína členský štátom potrebu naplnenia tohto cieľa a zároveň im poskytuje pomoc s návrhom, realizáciou a hodnotením tohto nástroja.
- (11) Závery Rady z júna 2011 k „Podpore zamestnanosti mládeže v záujme dosiahnutia cieľov stratégie Európa 2020“ vyzývajú členské štáty urýchlene konať a mladým ľuďom, ktorí nemajú zamestnanie a nie sú zapojení do procesu vzdelávania alebo odbornej prípravy, vrátane tých, ktorí predčasne ukončili školskú dochádzku, ponúknuť ďalšie vzdelávanie, odbornú prípravu/rekvalifikáciu alebo aktívne

⁶ Rozhodnutie Rady 2010/707/EÚ – Ú. v. EÚ L308/46 z 24. novembra 2010.

⁷ Rozhodnutie Rady 2005/600/ES – Ú. v. EÚ L 205/21 zo 6. augusta 2005.

⁸ Usmernenia politík zamestnanosti členských štátov (2008 – 2010) – rozhodnutie Rady 2008/618/ES – Ú. v. EÚ L 198/51 z 26. júla 2008.

⁹ P7-TA(2010) 0262 zo 6. júla 2010.

opatrenia. To by pomohlo splniť cieľ, ktorým je dostať týchto ľudí späť do procesu vzdelávania, odbornej prípravy alebo na pracovný trh v čo najkratšom možnom čase, a tým obmedziť riziko chudoby, diskriminácie a sociálneho vylúčenia.

- (12) V júni 2011 sa v odporúčaní Rady¹⁰ o „Politikách na zníženie predčasného ukončovania školskej dochádzky“ zdôrazňuje tvorbu komplexných a medziodvetvových politík založených na dôkazoch, ktoré by zahŕňali opatrenia na opätovné zapojenie ľudí s predčasne ukončenou školskou dochádzkou, ako aj na posilnenie väzby medzi systémom vzdelávania a odbornej prípravy a sektorom zamestnanosti.
- (13) Pri príprave rozpočtu na rok 2012 Európsky parlament tento prístup podporil a požiadal Komisiu, aby vykonala prípravnú akciu na podporu zriadenia systému záruk pre mladých v členských štátoch.
- (14) Vo svojom balíku zamestnanosti nazvanom „Smerom k oživeniu hospodárstva sprevádzanému tvorbou veľkého počtu pracovných miest“¹¹, adresovala Komisia výzvu na účinnú mobilizáciu členských štátov, sociálnych partnerov a ďalších zainteresovaných strán s cieľom reagovať na súčasné výzvy EÚ v oblasti zamestnanosti a zvlášť na nezamestnanosť mladých ľudí. Komisia zdôraznila veľký potenciál tvorby pracovných miest v „zelených“ odvetviach hospodárstva, v oblasti zdravotnej a sociálnej starostlivosti a informačných a komunikačných technológií a v tejto súvislosti vypracovala tri akčné plány následných opatrení. Komisia zároveň upozornila aj na šesť sľubných prioritných oblastí pre priemyselné inovácie, ktoré prispievajú k prechodu na nízkouhlíkové a zdrojovo efektívne hospodárstvo¹². V rámci balíka opatrení v oblasti zamestnanosti Komisia tiež zdôraznila dôležitú úlohu, ktorú zohráva podpora podnikateľských postojov, lepší prístup k službám na podporu rozbehnutia podnikateľskej činnosti a k mikrofinancovaniu, a zavedenie spôsobov premeny dávok v nezamestnanosti na granty podporujúce rozbehnutia podnikateľskej činnosti, a to aj pre mladých ľudí. Okrem toho v spomínanom balíku navrhla mzdové dotácie na zvýšenie čistých náborov nových pracovníkov a ciele znižovanie daňového zaťaženia (predovšetkým sociálnych odvodov zamestnávateľa) na podporu zamestnanosti, ako aj vyvážené reformy právnych predpisov na ochranu zamestnanosti, ktoré by mladým ľuďom mohli umožniť prístup ku kvalitnému zamestnaniu.
- (15) V máji roku 2012 Európsky parlament¹³ naliehal na členské štáty, aby na vnútroštátnej úrovni prijali rýchle a konkrétne opatrenia, ktorými sa zabezpečí, že mladí ľudia budú mať buď slušné zamestnanie, alebo budú súčasťou procesu vzdelávania či odbornej prípravy/rekvalifikácie do štyroch mesiacov od ukončenia školy. Parlament zdôraznil, že systém záruk pre mladých by mal byť právne vymáhateľný v prípade, že by sa tým zlepšila situácia mladých ľudí, ktorí nie sú ani v zamestnaní ani v procese vzdelávania či odbornej prípravy a postupne prekonal problém nezamestnanosti mladých ľudí v EÚ.
- (16) Dňa 29. júna 2012 Európska rada vyzvala na obnovenie úsilia zvýšiť zamestnanosť mladých ľudí tak, „aby v priebehu niekoľkých mesiacov od ukončenia školy, mladí

¹⁰ Ú. v. EÚ C 191/01 z 1. júla 2011.

¹¹ KOM (2012) 173 z 18. apríla 2012.

¹² COM (2012) 582 z 10. októbra 2012.

¹³ Uznesenie Európskeho parlamentu k iniciatíve „Príležitosti pre mladých“ (2012/2617(RSP)), 24.5.2012.

ľudia dostali kvalitnú ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy alebo stáže“. Zároveň dospela k záveru, že tieto opatrenia možno podporovať prostredníctvom Európskeho sociálneho fondu a že členské štáty by mali využiť možnosti financovať dočasné dotácie určené na prijímanie pracovníkov z prostriedkov tohto fondu.

- (17) Oznámenie Komisie z 20. novembra 2012 týkajúce sa „Prehodnotenia vzdelávania“¹⁴ je príspevkom EÚ k tomuto úsiliu, pokiaľ ide o oblasť vzdelávania. Oznámenie vychádza z kľúčových otázok súvisiacich s reformou a efektívnosťou systémov vzdelávania a odbornej prípravy, t. j. zosúladiť ponúkané zručnosti so súčasnými a budúcimi potrebami trhu práce, podporovať otvorené a flexibilné spôsoby výučby a presadzovať spoluprácu medzi všetkými zainteresovanými stranami vrátane financovania.
- (18) V ročnom prieskume rastu 2013¹⁵, Komisia zdôrazňuje, že členské štáty by mali mladým ľuďom zabezpečiť možnosti prechodu zo školy do zamestnania a vyvinúť a realizovať systém záruk pre mladých, vďaka ktorému by každá osoba mladšia ako 25 rokov dostala ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy alebo stáže do štyroch mesiacov od ukončenia formálneho vzdelania alebo straty zamestnania.
- (19) Záruky pre mladých by sa mali realizovať ako systém pozostávajúci z podporných opatrení, a mala by zohľadňovať národné, regionálne a miestne okolnosti. Tieto opatrenia sú zamerané na šesť oblastí: rozvíjanie prístupov na báze partnerstva, zabezpečenie včasnej intervencie a aktivácie, prijatie podporných opatrení, ktoré umožnia integráciu do pracovného trhu, využívanie štrukturálnych fondov EÚ, hodnotenie a sústavne zlepšovanie systému záruk pre mladých a jeho urýchlené realizovanie. Cieľom týchto opatrení je zabrániť predčasnému ukončovaniu školskej dochádzky, podporiť zamestnateľnosť a odstrániť praktické prekážky v zamestnanosti. Je možné ich podporiť štrukturálnymi fondmi EÚ a mali by sa priebežne monitorovať a zlepšovať.
- (20) Účinná koordinácia a partnerstvá v rôznych oblastiach politiky (zamestnanosť, vzdelávanie, mládež, sociálne veci atď.) sú pre zvyšovanie kvality pracovných príležitostí, učňovského vzdelávania a sťaží rozhodujúce.
- (21) Systém záruk pre mladých musí zohľadňovať rôznorodosť a odlišné východiskové pozície členských štátov z hľadiska miery nezamestnanosti mladých, inštitucionálneho usporiadania a počtu rôznych účastníkov na trhu práce. Rovnako by mal zohľadňovať aj rôzne situácie, pokiaľ ide o verejné rozpočty a finančné obmedzenia z hľadiska rozdelenia zdrojov¹⁶. V ročnom prieskume rastu 2013 Komisia tvrdí, že investície do vzdelávania by sa tam, kde je to možné, mali posilniť a zoradiť podľa priorít, pričom musí byť zaručená efektívnosť takýchto výdavkov. Osobitnú pozornosť treba tiež venovať zachovaniu či posilneniu pôsobnosti a efektívnosti služieb zamestnanosti a aktívnych politík trhu práce, ako je odborné vzdelávanie nezamestnaných a systém záruk pre mladých. Zavedenie takéhoto systému má význam z dlhodobého hľadiska, no nesmie sa pritom zabúdať na potrebu krátkodobého riešenia dramatických dopadov

¹⁴ COM (2012) 669 z 20. novembra 2012.

¹⁵ COM (2012) 750 z 28. novembra 2012.

¹⁶ Výdavky na záruku pre mladých nepatria do kategórie tvorby hrubého fixného kapitálu v národných účtoch.

hospodárskej krízy na trh práce.

ODPORÚČA, ABY ČLENSKÉ ŠTÁTY:

- (1) Zabezpečili, aby všetci mladí ľudia vo veku do 25 rokov dostali kvalitnú ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy alebo stáže do štyroch mesiacov po strate zamestnania alebo ukončení formálneho vzdelania.

Pri navrhovaní takéhoto systému záruk pre mladých, členské štáty posudzujú všeobecné skutočnosti ako napríklad fakt, že mladí ľudia nie sú homogénnou skupinou, ktorá žije v rovnakých sociálnych prostrediach, ako aj princíp obojstranného záväzku a potrebu riešiť riziko cyklov neaktivity.

Systém záruk pre mladých sa zakladá na týchto usmerneniach pri zohľadnení národných, regionálnych a miestnych okolností, ako aj pohlavia a rozmanitosti mladých ľudí, ktorým je určený:

Rozvíjanie prístupov na báze partnerstva

- (2) Je potrebné určiť verejný orgán zodpovedný za zostavenie a riadenie systému záruk pre mladých a koordináciu partnerstiev na všetkých úrovniach a vo všetkých odvetviach.
- (3) Zabezpečte, aby mali mladí ľudia všetky informácie o dostupných službách a formách podpory tým, že posilníte spoluprácu medzi službami zamestnanosti, poskytovateľmi profesijného poradenstva, inštitúciami vzdelávania a odbornej prípravy a službami na podporu mládeže a takisto maximálnym využitím všetkých relevantných informačných kanálov.
- (4) Posilnite partnerstvá medzi zamestnávateľmi a príslušnými aktérmi na trhu práce (služby zamestnanosti, rôzne vládne úrovne, odbory a služby pre mládež) s cieľom podporiť pracovné príležitosti a možnosti učňovskej prípravy a stáží pre mladých ľudí.
- (5) Vytvorte partnerstvá medzi verejnými a súkromnými službami zamestnanosti, službami profesijného poradenstva a inými špecializovanými službami pre mládež (mimovládny organizáciami, mládežníckymi centrami a združeniami), ktoré pomôžu uľahčiť prechod od nezamestnanosti a neaktivity alebo zo vzdelávania do pracovného procesu.
- (6) Zabezpečte aktívne zapojenie sociálnych partnerov na všetkých úrovniach do navrhovania a vykonávania politík zameraných na mladých ľudí, podporujte synergické účinky v rámci ich iniciatív na rozvoj programov učňovského vzdelávania a stáží.
- (7) Zabezpečte zapojenie zástupcov mladých ľudí a/alebo mládežníckych organizácií do navrhovania a realizácie systému záruk pre mladých tak, aby sa služby prispôbili potrebám svojich príjemcov, a dovoľte im stať sa multiplikátormi v činnostiach zameraných na zvyšovanie informovanosti.

Včasná intervencia a aktivácia

- (8) Vypracujte účinné podporné stratégie zamerané na mladých ľudí tak, aby prejavili záujem a zaregistrovali sa v službách zamestnanosti, ktoré sú určené zvlášť mladým zraniteľným ľuďom vystaveným viacerým prekážkam (napr. sociálnemu vylúčeniu, chudobe alebo diskriminácii), ako aj mladým z kategórie NEET, pričom treba zohľadniť odlišné prostredia, z ktorých prichádzajú (najmä pokiaľ ide o chudobu, zdravotné postihnutie, nízku úroveň dosiahnutého vzdelania alebo etnické menšiny/migrantov).
- (9) V záujme lepšej podpory mladých ľudí a riešenia potenciálneho nedostatku informovanosti o existujúcich ponukách, zvážte vytvorenie „kontaktných miest“, t. j. organizácie, ktorá by zabezpečovala koordináciu medzi všetkými zainteresovanými inštitúciami a organizáciami, najmä s verejným orgánom zodpovedným za riadenie systému záruk pre mladých tak, aby mohlo dochádzať k vzájomnej výmene informácií o mladých ľuďoch, ktorí predčasne ukončili školskú dochádzku, a zvlášť o tých, ktorým hrozí, že si nenájdu zamestnanie ani možnosti ďalšieho vzdelávania.
- (10) Umožnite službám zamestnanosti spolu s ostatnými partnermi podporovať mladých ľudí, poskytovať personalizované poradenstvo a individuálne akčné plánovanie vrátane na mieru šitých individuálnych režimov podpory, postavené od začiatku na princípe obojstranného záväzku.

Podporné opatrenia na integráciu do pracovného trhu

Zvyšovanie kvalifikácií

- (11) Ponúknite mladým ľuďom s predčasne ukončenou školskou dochádzkou a s nízkou úrovňou kvalifikácií možné spôsoby, ako sa vrátiť do procesu vzdelávania a odbornej prípravy alebo programov „druhej šance“ vo vzdelávaní zaručujúcich vzdelávacie prostredie, ktoré reaguje na ich osobitné potreby a umožní im získať kvalifikáciu, ktorá im chýba.
- (12) Zabezpečte, aby každá činnosť v rámci systému záruk pre mladých zameraná na zvyšovanie kvalifikácií a spôsobilosti pomáhala vyriešiť existujúci nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a slúžila potrebám vzťahu medzi ponúkanou prácou a dopytom, najmä v prípade „zeleného“ hospodárstva, IKT a odvetvia zdravotnej starostlivosti.
- (13) Zabezpečte, aby súčasťou úsilia o zvyšovanie kvalifikácií a spôsobilosti boli aj IKT/digitálne zručnosti. Podporujte status odborných vedomostí a odbornej spôsobilosti tým, že sa zabezpečí, aby učebné osnovy a certifikáty v oblasti IKT zodpovedali normám a boli medzinárodne porovnateľné.
- (14) Podporujte školy (základné a stredné) vrátane stredísk odbornej prípravy a služieb zamestnanosti, aby u mladých ľudí propagovali podnikanie a samostatnú zárobkovú činnosť a v tejto súvislosti im poskytovali nepretržité poradenstvo, a to aj prostredníctvom kurzov podnikania.
- (15) Zabezpečte validáciu kvalifikácií, spôsobilosti a vedomostí získaných prostredníctvom skúseností z neformálneho a informálneho vzdelávania tým, že

uznáte kvalifikácie, spôsobilosť a vedomosti získané týmto spôsobom a prijmete skutočnosť, že zvyšujú šance uchádzačov o zamestnanie na trhu práce.

Opatrenia orientované na trh práce

- (16) Znížte nemzdové náklady práce v záujme zvýšenia vyhliadok mladých ľudí na prijatie do zamestnania.
- (17) V súlade s uplatniteľnými pravidlami o štátnej pomoci použite cielené a správne navrhnuté dotácie na mzdy a nábor nových pracovníkov tak, aby ste motivovali zamestnávateľov do vytvárania nových príležitostí pre mladých ľudí, akými sú učňovská príprava, stáž alebo pracovné umiestnenie, a to najmä pre tých, ktorí majú najďalej k trhu práce.
- (18) Podporujte pracovnú mobilitu tak, aby mladí ľudia vedeli o ponukách práce, stáží a učňovského vzdelávania, ako aj o dostupnej pomoci v rôznych oblastiach, regiónoch a krajinách napr. prostredníctvom služieb a systémov, akými sú EURES, ktoré podporujú ľudí cestovať za prácou v rámci EÚ. Zabezpečte, aby bola k dispozícii primeraná podpora, vďaka ktorej je možné pomáhať mladým ľuďom, ktorí si našli prácu v inej oblasti alebo v inom členskom štáte, zvyknúť si na nové prostredie.
- (19) Zlepšite dostupnosť služieb podporujúcich rozbehnutie podnikateľskej činnosti aj prostredníctvom užšej spolupráce medzi službami zamestnanosti, podpory podnikania a poskytovateľov (mikro)financií.
- (20) Posilnite mechanizmy na podporu mladých ľudí, ktorí predčasne ukončia aktivačné programy a nemajú viac prístup k dávkam.

Využitie štrukturálnych fondov EÚ

- (21) Na podporu zavedenia systému záruk pre mladých plne a optimálne využívajte nástroje finančnej pomoci politiky súdržnosti vyčlenené na nasledujúce obdobie rokov 2014 – 2020. Na tento účel zabezpečte, aby sa potrebná priorita a zodpovedajúce zdroje dostali na podporu koncepcie a vykonávanie uvedených opatrení vrátane možnosti financovania cielených dotácií na prijímanie nových pracovníkov z Európskeho sociálneho fondu. Maximálne využite aj finančné prostriedky, ktoré sú ešte k dispozícii z programovacieho obdobia 2007 – 2013.
- (22) V súvislosti s prípravou na obdobie 2014 – 2020 venujte v partnerskej zmluve potrebnú pozornosť špecifickým cieľom, ktoré sa vzťahujú na realizáciu systému záruk pre mladých a v operačných programoch opíšte činnosti, ktoré bude možné podporovať v rámci príslušných investičných priorít Európskeho sociálneho fondu, najmä činnosti týkajúce sa udržateľnej integrácie mladých ľudí z kategórie NEET do pracovného trhu a podpory mladých podnikateľov a sociálnych podnikov, ako aj ich prínosov k napĺňaniu konkrétnych cieľov.

Hodnotenie a sústavne zlepšovanie systému záruk pre mladých

- (23) Monitorujte a hodnotte všetky činnosti a programy v rámci systému záruk pre mladých, aby bolo možné zvýšiť počet intervencií a politik založených na dôkazoch a vychádzajúcich z toho čo, kde a prečo funguje, čím sa zaručí efektívne využívanie zdrojov a pozitívna návratnosť investícií. Udržiavajte aktuálny prehľad

o tom, koľko finančných prostriedkov bolo pridelených na vytvorenie a realizáciu systému záruk pre mladých, najmä z operačných programov politiky súdržnosti.

- (24) Podporujte činnosti na výmenu poznatkov na národnej, regionálnej a miestnej úrovni medzi všetkými stranami zapojenými do boja proti nezamestnanosti mládeže s cieľom skvalitniť návrh a realizáciu budúcich systémov záruk pre mladých. Plne využívajte výsledky projektov podporovaných v rámci prípravnej akcie týkajúcej sa systému záruk pre mladých.
- (25) Zvýšte kapacitu všetkých zainteresovaných strán vrátane príslušných služieb zamestnanosti, ktoré sa podieľajú na navrhovaní, realizácii a hodnotení systému záruk pre mladých s cieľom odstrániť všetky vnútorné a vonkajšie prekážky súvisiace s politikou a spôsobom, akým je tento systém vyvíjaný.

Realizácia systému záruk pre mladých

- (26) Systém záruk pre mladých realizujte čo najskôr a zabezpečte, aby boli riadne začlenené do budúcich programov spolufinancovania zo strany EÚ, najlepšie hneď na začiatku viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020.

BERIE NA VEDOMIE, ŽE KOMISIA BUDE:

Financovanie

- (27) V súlade s príslušnými investičnými prioritami Európskeho sociálneho fondu na programové obdobie 2014 – 2020, podporovať členské štáty v tom, aby čo najlepšie využili Európsky sociálny fond na podporu zavedenia a realizácie systému záruk pre mladých ako politického nástroja na potlačanie a prevenciu nezamestnanosti mládeže a sociálneho vylúčenia.
- (28) Podporovať prácu na tvorbe programov v rámci spoločného strategického rámca fondov EÚ (Európsky sociálny fond, Európsky fond regionálneho rozvoja, Kohézny fond, Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka, Európsky fond námorného a rybného hospodárstva), a to aj prostredníctvom partnerského učenia, činností zameraných na vytváranie sietí a technickej pomoci.

Osvedčené postupy

- (29) Plne využívať nový program na sociálnu zmenu a inováciu s cieľom zhromaždiť príklady osvedčených postupov v oblasti systému záruk pre mladých na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.
- (30) Využívať program vzájomného učenia európskej stratégie zamestnanosti s cieľom podporiť členské štáty, aby sa podelili o svoje skúsenosti a vymieňali si osvedčené postupy.

Monitorovanie

- (31) Nadalej monitorovať a pravidelne podávať správy o vývoji v oblasti navrhovania, realizácie a výsledkov systému záruk pre mladých v rámci ročného pracovného programu Európskej siete verejných služieb zamestnanosti.
- (32) Monitorovať realizáciu tohto odporúčania, a prostredníctvom Výboru pre zamestnanosť zavedie mnohostranný dohľad nad realizáciou systému záruk pre mladých v rámci európskeho semestra analyzovaním vplyvu platných politík a, v prípade potreby, poskytnutím odporúčaní pre jednotlivé členské štáty.

Zvyšovanie informovanosti

- (33) Podporovať činnosti zamerané na zvyšovanie informovanosti o zavedení systému záruk pre mladých vo všetkých členských štátoch prostredníctvom Európskeho portálu pre mládež a najmä v súčinnosti s jej informačnými kampaňami.

V Bruseli

*Za Radu
Predseda*